

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Okresní soud Praha-západ rozhodl samosoudkyní JUDr. Simonou Kačerovou v právní věci

žalobce: **Ing. M** [redacted] **K** [redacted], narozený [redacted]
bytem [redacted]
zastoupený advokátem JUDr. Stanislavem Balíkem, PhDr.
sídlem Kolínská 13, 130 00 Praha 3

proti
žalovanému: **Ing. A** [redacted] **B** [redacted], narozený [redacted]
bytem [redacted]
zastoupený advokátem Mgr. Jiřím Urbánkem
sídlem Na Kozáčce 7/1289, 120 00 Praha 2

o ochranu osobnosti

takto:

- I. Návrh žalobce, aby byla žalovanému uložena povinnost přednést na schůzi Poslanecké sněmovny následující po právní moci tohoto rozsudku omluvu tohoto znění:
„Omlouvám se panu M [redacted] K [redacted] za slova vyřčená při zasedání Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR dne 11. 7. 2018, že „rozkrádal Ministerstvo obrany a zabil lidi cez padáky“
se zamítá.
- II. Návrh žalobce, aby bylo žalovanému uloženo do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku zaslat žalobci písemnou omluvu tohoto znění:
„Já podepsaný Ing. A [redacted] B [redacted] se tímto omlouvám panu M [redacted] K [redacted], že jsem o jeho osobě sdělil veřejnosti formou svého vystoupení v Poslanecké sněmovně

Shodu s prvopisem potvrzuje Eliška Matějková.

dne 11. 7. 2018 přenášeného v živém vysílání celoplošné televizní stanice ČT 24, že „rozkrádal Ministerstvo obrany a zabil lidi cez padáky“ se zamítá.

- III. Žalobce je povinen nahradit žalovanému náklady řízení ve výši 27 954,50 Kč do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalovaného.

Odůvodnění:

1. Žalobce žádal, aby bylo žalovanému uloženo přednést na schůzi Poslanecké sněmovny omluvu tohoto znění: „Omlouvám se panu M [redacted] K [redacted] za slova vyřčená při zasedání Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR dne 11. 7. 2018, že „rozkrádal Ministerstvo obrany a zabil lidi cez padáky.“ Uvedené výroky o M [redacted] K [redacted] jsou nepravdivé.“ Dále žalobce požadoval, aby bylo žalovanému uloženo zaslat mu písemnou omluvu téhož znění.
2. Návrh odůvodnil tím, že dne 11. 7. 2018 při jednání Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR s programovým bodem hlasování o důvěře vlády, žalovaný pronesl na adresu žalobce tento výrok: „On, který rozkrádal Ministerstvo obrany a zabil lidi cez padáky.“ Schůze byla živě vysílána veřejnoprávní televizí na kanálu ČT24. Žalovaný tato slova pronesl z řečniště Sněmovny jako předseda vlády ČR a poslanec Poslanecké sněmovny vůči poslanci Poslanecké sněmovny, jakož i osobně vůči žalobci. Dané výroky jsou nepravdivé a poškozují čest, pověst a dobré jméno žalobce. Žalovaný byl písemně vyzván k omluvě, což odmítl.
3. Žalovaný uvedl, že spor bylo možné vyřešit v disciplinárním řízení. Dále namítl nedostatek své pasivní legitimace, neboť dané výroky žalovaný pronesl jako předseda vlády v rámci diskuze o vyslovení důvěry vládě. Jednalo se o politický projev a předmětné výroky časově, místně i věcně souvisely s projednávanou problematikou. Žalovaný byl žalobcem vyprovokován, atmosféra ve Sněmovně byla značně bouřlivá. Žalovaný své informace čerpal z veřejně dostupných zdrojů, použil jakousi nadsázku, když chtěl upozornit na politickou odpovědnost žalobce za veřejné zakázky Ministerstva obrany. Jeho výroky měly reálný základ a žalobce měl možnost na ně reagovat. Žalovaný proto navrhoval zamítnutí žaloby.
4. Usnesením Nejvyššího soudu ČR, č. j. 25 Cdo 2386/2019-76 ze dne 15. 4. 2020 bylo změněno usnesení Krajského soudu v Praze tak, že se usnesení Okresního soudu Praha-západ č. j. 5 C 354/2018-24 ze dne 5. 1. 2019 mění tak, že se řízení nezastavuje. V odůvodnění tohoto usnesení Nejvyšší soud konstatoval, že za projev v Parlamentu, jímž bylo zasaženo do osobnostních práv jiného člověka, odpovídá poslanec (senátor) jako každý občan podle občanského zákoníku. Projev poslanec směřující vůči jinému poslanci na půdě Poslanecké sněmovny může vyvolat nejen následky disciplinární (tedy uložení sankce disciplinární komisí Poslanecké sněmovny), ale při zásahu do osobnostních práv může vyvolat též následky soukromoprávní, tedy založit oprávnění dotčené osoby domáhat se, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno nebo aby byl odstraněn jeho následek, případně poskytnuto přiměřené zadostiučinění. K projednání těchto sporů je dána pravomoc soudů.
5. Rozsudkem Okresního soudu Praha-západ č. j. 5 C 354/2018-124 ze dne 18. 9. 2020 soud návrhu žalobce plně vyhověl a uložil žalovanému se žalobci omluvit. Žalovaný se proti rozsudku soudu prvního stupně odvolal.
6. Usnesením Krajského soudu v Praze č. j. 21 Co 13/2021-201 ze dne 25. 2. 2021 byl rozsudek soudu prvního stupně zrušen a věc byla vrácena k dalšímu řízení. Soudu prvnímu stupně bylo uloženo, aby se znovu zabýval pasivní legitimací žalovaného s přihlédnutím k tomu, že žalovaný sporné výroky pronesl při jednání schůze Poslanecké sněmovny jako předseda vlády ČR v rámci projednávání žádosti o vyslovení důvěry vládě. Dále odvolací soud konstatoval,

že výroky žalovaného jsou tzv. výroky hybridní, které v sobě kombinují skutkový a hodnotící prvek. Je tedy třeba zkoumat, zda mají skutkový základ, který navíc v politickém projevu nemusí být úplně přesný, stačí, aby byl reálný (skutečnosti vyvolávající pochybnosti). Dále bylo soudu prvního stupně uloženo se zabývat znovu tím, zda s ohledem na okolnosti, za nichž byly výroky proneseny, byly způsobilé zasáhnout osobnost žalobce.

7. Soud prvního stupně proto poučil žalobce ve smyslu § 118a odst. 1, odst. 3 o. s. ř., aby zdůvodnil a prokázal pasivní legitimaci žalovaného a existenci újmy na straně žalobce. Žalobce uvedl, že předmětné výroky jsou dostupné široké veřejnosti, nesouvisely s projednávanou problematikou a šlo o ryze osobní útok žalobce, tedy tzv. exces, za který žalovaný osobně odpovídá. Výroky jsou stále na internetu, a způsobují žalobci újmu. Dále žádal, aby soud zvážil otázku dobrých mravů a zásady slušnosti.

Žalovaný znovu namítl nedostatek své pasivní legitimace, neboť výroky byly proneseny na půdě poslanecké sněmovny a časově, místně i věcně souvisely s projednávanou problematikou (důvěra vlády). Jeho výroky měly navíc reálný skutkový základ, neboť zakázkami na Ministerstvu obrany se dlouhodobě zabývala média. Mezi účastníky probíhala ostrá výměna názorů, při které žalobce použil vysoce urážlivé a vulgární výrazy (především na sociálních sítích). Svoboda projevu v Poslanecké sněmovně je základem zdravé demokracie, nemělo by tedy být do ní zasahováno.

8. Soud doplnil dokazování listinami, kterými žalovaný prokazoval drsné výroky v Parlamentu a zastupitelstvech („jste hovado a na facku“, „Příště se na Vás vys ...“, „vidlák ze Slavičína“, „B. ojebal český stát na dluhopisech“). Dále byl proveden důkaz facebookovými příspěvky, ve kterých se žalobce hanlivě vyjadřuje o žalovaném („B. mluvil jako Husák“, „B. je mafiant“, „taková svině je jenom A. B.“, „A. B. není jenom zloděj a tunelář naší budoucnosti, je to také podlý a zbabělý alibista, který nikdy nepřizná vlastní odpovědnost a chybu a bude všechno svádět na jiné. Těžko říct, která z těch vlastností je odpudivější ...“, „protikorupční vláda předkládá ve stavu legislativní nouze super korupční návrh: Zhasněte, chceme krást rychleji!. Pokusíme se tomu zabránit. Pokud by to vládní koalice přece jenom schválila, nedoporučuji nikomu platit daně. Financovat organizovaný zločin je trestné.“) Dále byly provedeny listinné důkazy týkající se problematických zakázek na Ministerstvu obrany v době, kdy zde působil žalobce. Především na sociálních sítích lze dohledat řadu příspěvků, které tyto zakázky zpochybňují („Ano, přesně, K. (a mj. jeho padáky) je ten poslední, kdo může něco říkat o cti“, „Třeba za ty padáky, co nám rozdál u výsadkářů, měli mu je nasadit a vyhodit tehdy z letadla a dnes by od něho byl klid!“, „K. schovaný za všemi průšvihy v armádě (vrtule do vrtulníků, padáky) velký kámoš H. a bojí se o svůj důchod? Ten člověk lže, jen když otevře pusou.“, „K. notorik a jeho padáky“, „K. byl odpovědný za aféru s padáky, které stály život nejméně jednoho českého vojáka ... Modernizace tanků T-72, prodej 10 letounů MIG29, prodej tanků T-72, kasáren na náměstí Republiky. Nemálo zakázek se realizovalo kamarádem R. H.“, „Kdyby se chodilo do vězení za vadné padáky, na kterých se zabili výsadkáři, sedí natvrdo K. a jeho pasák H.“). Dále se kauzou padáků a pochybnými zakázkami pro firmu Omnipol (R. H.) opakovaně několik let zabývala média (Respekt, lidovky.cz, ČT24, idnes.cz).
9. Na základě provedeného dokazování, s plným respektem k závaznému právnímu názoru odvolacího soudu, se soud prvního stupně znovu zabýval tím, zda je žalovaný ve věci pasivně legitimován, tedy zda nese osobní odpovědnost za výroky pronesené k osobě žalobce na půdě Parlamentu ČR.

Především je nutno vycházet z konstantní judikatury, podle níž, jestliže byl neoprávněný zásah do osobnosti způsobený někým, kdo byl použit právnickou či fyzickou osobou

k realizaci činnosti této právnické či fyzické osoby, postihují občanskoprávní sankce samotnou právnickou či fyzickou osobu, neboť neoprávněný zásah se přičítá této samotné právnické osobě či jiné fyzické osobě. Pouze ve výjimečném případě tj., kdyby chování tzv. použité osoby bylo nutno vzhledem k okolnostem případu kvalifikovat jako vybočení (exces) z realizace činnosti právnické či fyzické osoby, byla by postižena občanskoprávními sankcemi vůči postižené fyzické osobě přímo tato použitá osoba. Přímá odpovědnost tzv. použité osoby nastupuje (pouze) v případě, kdy způsobila jinému újmu sice v rámci dohodnuté či stanovené činnosti, ale svým jednáním (jímž újmu způsobila) výlučně sledovala zájmy či potřeby vlastní respektive zájmy nebo potřeby třetích osob, případně jestliže svým jednáním z mezi dohodnuté či stanovené pracovní činnosti excesivně vykročila.

10. Je nesporné, že žalovaný pronesl své výroky na půdě Poslanecké sněmovny ČR jako předseda vlády ČR v průběhu projednávání důvěry vládě. Tímto projevem tedy realizoval činnost vlády, a to v rámci svých pravomocí. Usiloval o získání důvěry tohoto kolektivního orgánu a sledoval jeho zájmy. Jeho výroky byly sice expresivní, informace však neměly osobní nebo intimní povahu, souvisely s projednávanou problematikou, a to místně, věcně i časově. Přípomínka sporných zakázek na Ministerstvu obrany souvisela s konkurenčním bojem mezi opozičními stranami a bylo na ni přítomnými poslanci reagováno. Šlo tedy o veřejnou debatu mezi politiky na půdě Parlamentu, která požívá silné ochrany. V případě kritiky veřejné záležitosti vykonávané veřejně působícími osobami platí, že jde o kritiku dovolenou. Chráněna je i kritika podjatá, šokující či útočná. Do kritiky veřejných osob je zásah ze strany soudů přípustěn pouze výjimečně. Žalovaný měl navíc možnost na tyto výroky bezprostředně reagovat. Negativní postoj žalobce k osobě žalovaného je všeobecně znám a žalobce ho prezentuje v médiích, zejména na sociálních sítích. Oba účastníci dlouhodobě užívají ve vzájemné komunikaci vulgární a dehonestující výrazy. Žalobce proto musel předpokládat ze strany žalovaného ostrou reakci a kritiku jeho dosavadních politických kroků. Žalovaný se tedy nedopustil excesu a není ve věci pasivně legitimován. Jeho výroky nevybočují z činnosti právnické osoby a odpovědnost za újmu, která by mohla být těmito výroky žalobci způsobena, nese právnická osoba.
11. Pokud by přesto bylo možné za určitých okolností uvažovat o tzv. excesu (šlo by o čistě osobní útok s cílem urazit žalobce, tedy výrok, který by nesouvisel s výkonem pravomocí žalovaného) soud (s ohledem na stanovisko Krajského soudu) výroky žalovaného považuje za tzv. hybridní výroky, u kterých byl prokázán skutkový základ, tedy skutečnosti, které vyvolávají pochybnosti o zakázkách na Ministerstvu obrany v době působení žalobce. Bez ohledu na to, k jakým závěrům dospěla policie, je dána nejméně politická odpovědnost (spoluodpovědnost) žalobce za nepříznivý výsledek výběrového řízení na padáky, případně další zakázky Ministerstva obrany. Pochybnosti o působení žalobce na Ministerstvu a o jeho vazbách na podnikatele (H████) trvají několik let a jsou prezentovány jak v médiích, tak na sociálních sítích. Tyto úvahy rozhodně neprospívají dobré pověsti žalobce, nicméně jejich bezprostřední příčinou nejsou výroky žalovaného, nýbrž média a veřejné mínění. Újma byla tedy žalobci způsobena reakcí na jeho neprůhledný postup při veřejných zakázkách a pochybné kontakty s kontroverzními podnikateli. Tyto praktiky žalovaný svými výroky kritizoval a žalobce, jako veřejně činná osoba, je povinen tuto kritiku snášet.
12. Předpokladem vzniku odpovědnosti za zásah do osobnosti člověka je především existence neoprávněného zásahu, tedy jednání, které je v rozporu s objektivním právem. Při sporu o ochranu osobnosti jde vždy o řešení kolize mezi základními právy na svobodu projevu a na ochranu důstojnosti a cti jednotlivce, pokud je zásah do osobnostních práv jednotlivce výsledkem tohoto střetu. K omezení základních práv a svobod může dojít pouze v případě jejich kolize, tedy základní právo a svobodu lze omezit pouze v zájmu jiného základního práva či svobody. Jakýkoli zásah do základního práva či svobody je nutno minimalizovat, tzn.,

že je přípustný pouze tehdy, je-li to skutečně nezbytné. Při kritice veřejných záležitostí vykonávané veřejně působícími osobami platí, že jde o kritiku dovolenou, nejde-li o zjevně excesivní formu prezentace názorů. Parlamentní půda by měla zaručovat maximální míru svobody projevu.

Soud na základě provedeného dokazování konstatuje, že výroky žalovaného jsou legalizovány jeho politickou funkcí a chráněny parlamentní imunitou. Nedošlo tedy k porušení práva (k protiprávnímu jednání). Nebyla proto naplněna základní podmínka pro vznik odpovědnosti žalovaného za nemajetkovou újmu žalobce. Žaloba byla z tohoto důvodu v plném rozsahu zamítnuta.

13. Soud ještě dodává, že problém s nedostatkem pasivní legitimace žalovaného se ve sporech se žalovaným vyskytuje opakovaně. Jeho dehonestující výroky pronášené na účet jeho politických oponentů nelze prakticky v demokratickém státě v občanskoprávním řízení postihovat. To zákonitě vede k narůstání agrese a pocitu beztrestnosti za urážky svých kolegů a ve svém důsledku celkovému poklesu politické kultury u nejvyšších státních představitelů (důkaz záznamy z jednání Parlamentu a zastupitelstev). Mj. právě z tohoto důvodu zdejší soud původně řízení zastavil, s tím že má být jednání žalovaného posouzeno příslušným orgánem Poslanecké sněmovny – Mandátovým a imunitním výborem. S tímto názorem však nesouhlasil Nejvyšší soud ČR, s tím že projev poslance vůči jinému poslanci na půdě Poslanecké sněmovny je nutno posoudit podle § 82 odst. 1 o. z., tedy zabývat se občanskoprávní odpovědností žalovaného. Občanskoprávní odpovědnost žalovaného za urážky na půdě Parlamentu však dána není s ohledem na nedostatek jeho pasivní legitimace. Výroky žalovaného tedy lze považovat za neslušné či nemravné, nicméně jsou-li pronášeny na půdě Parlamentu v rámci veřejné diskuze, nelze proti nim zasáhnout. Za této situace je možné pouze na ně obdobným způsobem reagovat, což žalobce činí (v tisku a na sociálních sítích). Tím si alespoň částečně - svépomocně sjednává zadostiučinění.
14. O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 142 odst. 1 o. s. ř. Žalovanému, který měl ve věci úspěch, byla přiznána jejich plná náhrada. Náklady řízení žalovaného činí odměnu za právní zastoupení dle vyhlášky č. 177/1996 Sb. za 7,5 úkonu právní služby po 2 500 Kč + 9 x paušál po 300 Kč + 21 % DPH 4 504,50 Kč, celkem 25 954,50 Kč. Dále byla žalovanému přiznána náhrada soudního poplatku ve výši 2 000 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení jeho písemného vyhotovení, a to ke Krajskému soudu v Praze, prostřednictvím zdejšího soudu.

Praha 28. července 2021

JUDr. Simona Kačerová v. r.
samosoudkyně